

specifikace: Věcná příslušnost krajských soudů jako soudů insolvenčních je v řízení o vydání peněžitého plnění do majetkové podstaty dlužníka dána i tehdy, ukáže-li se v průběhu řízení, v němž se insolvenční správce domáhal neúčinnosti právního úkonu (právního jednání) a současně vydání peněžitého plnění ve smyslu ust. § 239 odst. 4 IZ, že toto peněžité plnění povahu plnění z neúčinného právního úkonu (právního jednání) nemá.

§ 7a písm. b) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

§ 159 odst. 1 písm. d) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

§ 239 odst. 4 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (IZ)

XY INS XY
101 VSPH 891/2021
XY ICm XY/XY

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze, jako soud nadřízený, rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Radky Šimkové a JUDr. Jiřího Karety a JUDr. Jiřího Goldsteina v právní věci

žalobkyně: **LIQUIDATORS v. o. s.**, IČO: 24817465,
sídlem Slezská 2033/11, 120 00, Praha 2,
insolvenční správce dlužníka GSUS absolutní čistota a. s., IČO: 24666238,
sídlem Příčná 726, 252 19, Rudná,
zastoupena Mgr. Pavlem Madronem, advokátem,
sídlem Chvalova 1696/10, 130 00, Praha 3,

proti

žalované: **Česká republika -Finanční úřad pro Středočeský kraj**, IČO: 72080043,
sídlem Na Pankráci 1685/17, 140 21, Praha 4,

o zaplacení částky 10 655 533,19 Kč,

vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 77 ICm 2766/2021, o určení věcné příslušnosti,

t a k t o :

K projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobou doručenou dne 23. 2. 2021 Krajskému soudu v Praze (dále též „předkládající soud“) se žalující insolvenční správce (dále též „žalobkyně“) domáhal určení neúčinnosti jednání dlužníka GSUS absolutní čistota, a. s. (dále jen „dlužník“), v jehož důsledku došlo k úhradě pohledávky žalovaného v celkové výši 10 655 533,19 Kč. Současně žalobkyně uplatnila právo na zaplacení předmětné částky do majetkové podstaty dlužníka s odůvodněním, že se jedná o zvýhodňující právní úkon ve smyslu § 241 insolvenčního zákona č.182/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen „IZ“), neboť v době převodu sporné částky z účtu dlužníka na účet žalovaného (dílní platby proběhly 27. 6. až 16. 7. 2016) se dlužník nacházel v úpadku.
2. Předkládající soud rozsudkem ze dne 4. 10. 2021, č. j. 77 ICm 527/2021-42, vyloučil k samostatnému projednání a rozhodnutí žalobní návrh o zaplacení částky 10 655 533,19 Kč (bod I. výroku). Vyslovil názor, že ohledně tohoto návrhu jsou věcně příslušnými okresní soudy (bod II. výroku). Žalobu o neúčinnost právního jednání dlužníka, spočívajícího v úhradách jednotlivých tam specifikovaných plateb, pak v celém rozsahu jako nedůvodnou zamítl (bod III. výroku). Vyloučená část žalobního návrhu je nyní nadále projednávána pod sp. zn. 77 Cm 2766/2021.
3. Žalobkyně ve svém písemném vyjádření ze dne 15. 10. 2021 vyslovila názor, že předkládající (krajský) soud je věcně příslušný též k projednání vyloučené části žalobního návrhu. Odkázala přitom též na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, konkrétně na rozsudek ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 19/2016, ze dne 24. 5. 2019, sp. zn. 21 Cdo 98/2014, ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001, a ze dne 11. 4. 2006, sp. zn. 21 Cdo 1586/2005. Podle těchto rozsudků je dle žalobkyně možné se odpůrci žalobou současně domáhat vyslovení neúčinnosti napadeného právního úkonu dlužníka i vydání plnění, které v důsledku takového právního úkonu z majetkové podstaty dlužníka ušlo, do majetkové podstaty dlužníka. Žalobkyně proto navrhla, aby spor nadále rozhodoval Krajský soud v Praze.
4. Žalovaná se k procesnímu návrhu předkládajícího soudu nevyjádřila.
5. Předkládající soud postupem dle § 104a odst. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) věc předložil Vrchnímu soudu v Praze jako soudu nadřízenému (dále též jen „nadřízený soud“) k rozhodnutí o věcné příslušnosti. Vyslovil názor, že vyjde-li v řízení najevo, že žalobou uplatňované plnění nepředstavuje plnění z neúčinného právního úkonu (právní jednání), není insolvenční soud věcně příslušným k rozhodování o takové žalobě. V opačném případě by insolvenční soud nutně řízení zatížil zmatečnostní vadou. Pouze na okraj Krajský soud v Praze dále podotkl, že se žalobkyní zmíněná judikatura otázkou věcné

příslušnosti vůbec nezabývala, zabývala se pouze tím, zdali bylo možné zamítnout žalobu na plnění, pokud dospěl insolvenční soud k závěru, že se nejedná o neúčinný právní úkon (právní jednání).

6. Dle ust. § 7 IZ nestanoví-li tento zákon jinak, nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.
7. Dle ust. § 11 odst. 1 věta první a druhá o. s. ř., řízení se koná u toho soudu, který je věcně a místně příslušný. Pro určení věcné a místní příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení.
8. Dle ust. § 7a IZ krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně a) v insolvenčním řízení, b) v incidenčních sporech, c) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla porušením povinnosti podat insolvenční návrh, d) ve sporech o náhradu škody nebo jiné újmy, která vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu, a e) ve věcech vyplývajících z právních vztahů mezi dlužníkem a insolvenčním správcem týkajících se majetku patřícího do dlužníkovy majetkové podstaty.
9. Dle ust. § 159 odst. 1 písm. d) IZ patří mezi incidenční spory mj. též spory na základě odpůřčí žaloby.
10. Dle ust. § 237 odst. 1 IZ povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů mají osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch.
11. Dle ust. § 239 odst. 4 IZ dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů náleží do majetkové podstaty právní mocí rozhodnutí, kterým bylo odpůřčí žalobě vyhověno. Tím není dotčeno právo insolvenčního správce v případě, že šlo o peněžitou plnění nebo že má jít o peněžitou náhradu za poskytnuté plnění, požadovat odpůřčí žalobou vedle určení neúčinnosti dlužníkovu právního úkonu i toto peněžitou plnění nebo peněžitou náhradu plnění. Vylučovací žaloba není přípustná.
12. Jak plyne např. z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 23 Cdo 1400/2009, věcnou příslušnost soudu v občanském soudním řízení je nutné posuzovat kdykoli za řízení. Pro určení věcné příslušnosti jsou až do skončení řízení rozhodné okolnosti, které tu jsou v době jeho zahájení, a to podle stavu, který tu byl v době zahájení řízení. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3025/2009, ve sporném řízení, které je ovládáno dispoziční zásadou, platí, že soud je vázán žalobou. Nárok uplatněný žalobou je charakterizován vylíčením

skutkových okolností, jimiž žalobce svůj nárok zdůvodňuje, a skutkovým základem vylíčeným v žalobě ve spojitosti se žalobním petitem je pak vymezen základ nároku uplatněného žalobou, který je předmětem řízení. Jestliže tedy předmětem občanského soudního řízení sporného je zákonem uplatněné právo (procesní nárok), které zahrnuje základ (žalobou tvrzené právně významné skutečnosti) a předmět (žalobní petit), potom vylíčením těchto rozhodujících skutečností žalobce určuje, o čem a na jakém skutkovém základě má soud rozhodnout. Dle rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000, jestliže soud rozhoduje o nároku na peněžité plnění, který vychází ze skutkových tvrzení, jež umožňují posoudit nárok po právní stránce i podle jiných norem, než jak je žalobcem navrhováno, popř. dovolují-li výsledky provedeného dokazování podřadit uplatněný nárok pod jiné hmotněprávní ustanovení, než jakého se žalobce dovolává, je povinností soudu uplatňovaný nárok takto posoudit, a to bez ohledu, zda je v žalobě právní důvod požadovaného plnění uveden či nikoliv. Jak se dále podává např. z rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. ICdo 19/2016, i pro odpůřčí žalobu podle insolvenčního zákona platí, že pro posouzení rozsahu vázanosti žalobou je určující vylíčení skutkových okolností a žalobní návrh, přičemž je třeba vždy posuzovat celou žalobu podle jejího obsahu. Domáhá-li se žalobce neúčinnosti právního úkonu a zároveň vydání plnění, které tímto neúčinným úkonem ušlo z majetku dlužníka, nebrání případný zamítavý výrok soudu o požadavku na určení neúčinnosti právního úkonu (pro absenci právního důvodu poskytnutého plnění) tomu, aby soud vyhověl požadavku na zaplacení (vydání) tohoto plnění do majetkové podstaty dlužníka.

13. Z podané žaloby, kterou je soud, jak mj. plyne z výše citované judikatury, po skutkové stránce vázán, a jejíž obsah je rovněž ve sporném občanském soudním řízení určující pro stanovení věcné příslušnosti soudů (obdobně viz např. usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10), je zřejmé, že se žalobkyně domáhala jednak určení neúčinnosti právního úkonu (právního jednání) dlužníka spočívajícího ve vrácení peněžité zálohy z důvodu zvýhodnění žalované ve smyslu ust. § 241 IZ, a jednak vydání plnění, které měla žalovaná tímto neúčinným právním úkonem (právním jednáním) nabýt, do majetkové podstaty dlužníka. Není tudíž pochyb, že podaná žaloba měla od počátku povahu odpůřčí žaloby dle ust. § 239 IZ, přičemž vydání plnění v celkové výši 10 655 533,19 Kč bylo žalobkyní požadováno ve smyslu ust. § 237 a ust. § 239 odst. 4 IZ. K projednání takové žaloby jsou přitom dle ust. § 7a písm. b) ve spojení s ust. § 159 odst. 1 písm. d) IZ věcně příslušnými krajské soudy coby soudy insolvenční. Dle Vrchního soudu v Praze přitom na věcnou příslušnost soudů nemá žádný vliv skutečnost, že teprve v průběhu řízení vyšlo najevo, že žalobou uplatněné plnění fakticky povahu plnění z neúčinného právního úkonu (právního jednání) nemá. Stejně tak není z hlediska věcné příslušnosti insolvenčního soudu podstatné, že byla věc týkající se nároku na vydání peněžité částky (zjevně z důvodů nesprávného

náhledu insolvenčního soudu na otázku věcné příslušnosti) vyloučena k samostatnému projednání a rozhodnutí.

14. Ze všech výše uvedených důvodů tedy Vrchní soud v Praze, jako soud nadřízený, rozhodl, že k projednání a rozhodnutí této věci jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy.
15. Usnesením o věcné příslušnosti jsou účastníci řízení a soudy vázáni (§ 104a odst. 7 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 14. prosince 2021

JUDr. Radka Šimková
předsedkyně senátu